

ԳՆԱՀԱՏՄԱՆ ԵՎ ԹԵՍՏԱՎՈՐՄԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ

ԱՇԽԱՐՀԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ

2017 ԹՎԱԿԱՆԻ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՔՆՆՈՒԹՅԱՆ

ՈՒՂԵՑՈՒՅՑ

ԵՐԵՎԱՆ 2016

ՀՏԳ- 373:911 (03)

ԳՄԳ- 74.2+26.8 y2

Ա 653

Պատասխանատու՝ ՍՈՒՄԱՆՆԱ ՄԱՐԳՍՅԱՆ

Գնահատման և թեստավորման կենտրոնը շնորհակալություն է հայտնում ՀՀ բուհերի աշխարհագրության մասնագետներին, ԿԳՆ կրթության ազգային ինստիտուտին, շտեմարանի աշխատանքային խմբին, ուսուցիչներին և բոլոր շահագրգիռ անձանց՝ ուղեցույցի նախագծի վերաբերյալ հայտնած կարծիքների, ներկայացրած առաջարկությունների և դիտողությունների համար:

Ա 653 Աշխարհագրություն: Միասնական քննության ուղեցույց:
Գնահատման և թեստավորման կենտրոն:

ԳՄԳ- 74.2+26.8 y2

ISBN 978-99941-864-5-7

©Գնահատման և թեստավորման կենտրոն, 2016 թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԱԽԱԲԱՆ 4

ԹԵՍՏԻ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԸ..... 5

ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ
ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՂԹԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ 6

ԹԵՍՏԵՐՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎԱԾ ՇՏԵՍԱՐԱՆԱՅԻՆ
ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐ
ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ12

ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿՎԱԾ
ՆՅՈՒԹԸ..... 13

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՈՒՂԹԸ 14

Ն Ա Խ Ա Բ Ա Ն

«Աշխարհագրություն» առարկայի սույն ուղեցույցում ներկայացված են 2017 թ. միասնական քննության թեստերի կառուցվածքը, առաջադրանքների կառուցվածքային տիպերը, առաջադրանքներում ընդգրկվելիք ծրագրային նյութի շրջանակները, պատասխանների ձևաթուղթը և դրա լրացման կարգը:

Միասնական քննության քննական թեստերի առաջադրանքներն ընտրվում են շտեմարաններից: Շտեմարանային առաջադրանքները քննական թեստերում կարող են ներառվել մասնակի փոփոխություններով՝ պահպանելով առաջադրանքի տեսակը և կառուցվածքը:

Աշխարհագրության միասնական քննությունների համար որպես հիմք և սկզբնաղբյուր են ընդունվում «Աշխարհագրություն» առարկայի ուսումնական ծրագրերը և դպրոցական դասագրքերը, ինչպես նաև «Աշխարհագրություն» առարկայի միասնական քննության շտեմարանները:

1. ԹԵՍՏԻ ԿԱՌՈՒՅՎԱԾԸ

Քննական թեստը ներառում է 70 առաջադրանք, որոնցից 55-ը (1-55-րդ)՝ ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ են, 13-ը (56-68-րդ)՝ կարճ պատասխանով առաջադրանքներ և 2-ը (69-70-րդ)՝ պնդումների փունջ՝ բաղկացած 6-ական պնդումներից: Ընտրովի և կարճ պատասխանով առաջադրանքներից յուրաքանչյուրի ճիշտ պատասխանին տրվում է 1 միավոր, իսկ պնդումների փնջին՝ առավելագույնը 6 միավոր:

Թեստի ընդհանուր միավորը 80 է:

Միասնական քննական թեստի առաջադրանքների կատարման համար տրվում է 180 րոպե:

Միասնական քննության միավորը հաշվարկվում է 20 միավորանոց սանդղակով՝ հիմնվելով ամբողջ աշխատանքից դիմորդի հավաքած միավորների վրա:

Թեստում ընդգրկված են առաջադրանքներ կառուցվածքային բոլոր տեսակներից և բովանդակային բոլոր բաժիններից:

Թեստի առաջադրանքների կառուցվածքային տեսակները

Առաջադրանքների կառուցվածքային տեսակները	Առաջադրանքների քանակը	Առավելագույն միավորը
Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ	55	55
Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ	13	13
Պնդումների փունջ	2	12
<i>Ընդամենը</i>	70	80

2. ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ԿԱՌՈՒՑՎԱԾՔԱՅԻՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐԸ ԵՎ ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՂԹԻ ԼՐԱՑՄԱՆ ԿԱՐԳԸ

1. Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Կառուցվածքը: Ձևակերպվում է հարցը կամ պահանջը և տրվում է պատասխանի չորս տարբերակ, որոնցից միայն մեկն է ճիշտ:

Նմուշ. Ո՞ր պնդումն է ճիշտ:

- 1) Աշխարհագրական լայնությունը երկրի մակերևույթի որևէ կետի հեռավորությունն է հասարակածից՝ արտահայտած աստիճաններով:
- 2) Խոշոր մասշտաբի քարտեզների խմբի մեջ մտնում են 1:1000000-ից ավելի մեծ մասշտաբի քարտեզներ:
- 3) Տարբեր քարտեզներից կազմված գիրքը կոչվում է ուրվագծային քարտեզ:
- 4) Քարտեզի և գլոբուսի վրա հասարակածին զուգահեռ տարված երևակայական շրջագծերը կոչվում են միջօրեականներ:

Նմուշ. Ընտրել գետերի և ջրամբարների անվանումների համապատասխանությունների ճիշտ շարքը:

1. Ռոտան	ա. Կեչուտ
2. Արփա	բ. Ապարան
3. Քասախ	գ. Սպանդարյան
4. Ախուրյան	դ. Ախուրյան

- 1) 1 - ա, 2- բ, 3 - գ, 4 - դ
- 2) 1 - գ, 2 - ա, 3 - դ, 4 - բ
- 3) 1 - գ, 2 - ա, 3 - բ, 4 - դ
- 4) 1- ա, 2 - դ, 3 - գ, 4 - բ

Ձևաթղթի լրացման կարգը:

Այս առաջադրանքներին պատասխանելիս շրջանավարտը համապատասխան համարով առաջադրանքի ուղղահայաց սյունակի պատասխանների հնարավոր չորս տարբերակների վանդակներից մեկում պետք է դնի «X» նշանը: Օրինակ՝ եթե դիմորդը 7-րդ առաջադրանքի համար ընտրել է 3-րդ պատասխանը, ապա դա պետք է նշի հետևյալ ձևով՝

	5	6	7	8
1	☐	☐	☐	☐
2	☐	☐	☐	☐
3	☐	☐	✗	☐
4	☐	☐	☐	☐

2. Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

Կառուցվածքը: Տրվում է աշխարհագրական օբյեկտների, տեղանունների շարք, որի վերաբերյալ ձևակերպվում է պահանջը կամ հարցը: Դրան պատասխանելիս պետք է լրացնել մեկ կամ մի քանի թվեր:

Նմուշ: **59. Տրված երկրներից որո՞նք են միապետություններ:**

1. Իրան,
2. Ռուսաստան,
3. ԱՄՆ,
4. Իսպանիա,
5. Մեծ Բրիտանիա,
6. Գերմանիա,
7. Սաուդյան Արաբիա,
8. Չինաստան

Չևաթղթի լրացման կարգը: Այս առաջադրանքներին պատասխանելիս անհրաժեշտ է գրել կարճ պատասխանը՝ համապատասխան առաջադրանքի հորիզոնական վանդակներից յուրաքանչյուրում գրելով մեկ թվանշան:

Օրինակ՝ եթե 59-րդ առաջադրանքի աշխարհագրական օբյեկտների շարքից ճիշտ են 4, 5 և 7 համարներով նշված օբյեկտները, ապա այն պետք է լրացնել հետևյալ ձևով՝

59	<input type="text" value="4"/>	<input type="text" value="5"/>	<input type="text" value="7"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----	--------------------------------	--------------------------------	--------------------------------	----------------------	----------------------

Գնահատման չափանիշը: Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ, թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

Վերադասավորմամբ առաջադրանքներ: Անհրաժեշտ է վերադասավորել միավորների համարները՝ ըստ պահանջի:

Նմուշ: 63. Տրված է Երկրի պատմության երկրաբանական ժամանակագրությունը: Վերադասավորել տրված ժամանակաշրջանները՝ սկսած ամենավաղից:

1. Կավիճ, 2. Սիլուր, 3. Անթրոպոգեն

Ձևաթղթի լրացման կարգը:

Պատասխանը պետք է լինի թվերի շարք, որում թվերի հերթականության պահպանումը **պարտադիր է**: Տրված վանդակներից յուրաքանչյուրում պետք է գրել մեկ թվանշան:

63	2	1	3		
----	---	---	---	--	--

Գնահատման չափանիշը: Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ, թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

Կարճ պատասխանով խնդիր-առաջադրանքներ:

Տրվում է խնդիր-առաջադրանք, որին պատասխանելիս նշվում է առաջադրանքի լուծումից ստացված պատասխանի թվային արժեքը, որը դրական ամբողջ թիվ է: Պատասխանում պետք չէ նշել չափման միավորը:

Նմուշ: 65. Երկու քաղաքներ հասարակածի վրա են: Գրանցից մեկը արլ. ե. 40° -ի, իսկ մյուսը՝ արմ. ե. 70° -ի վրա է: Որոշել քաղաքների ամենակարճ հեռավորությունը կիլոմետրերով:

65	1	2	2	1	0
----	---	---	---	---	---

Նմուշ: (66-67-րդ) Գետի ակունքի բացարձակ բարձրությունը 2200 մ է, իսկ գետաբերանինը՝ 1000 մ: Նրա երկարությունը 80 կմ է:

66. Որոշել գետի անկումը:

67. Որոշել գետի թեքությունը:

66	1	2	0	0	
67	1	5			

Ձևաթղթի լրացման կարգը:

Այս առաջադրանքներին պատասխանելիս անհրաժեշտ է նախատեսված հորիզոնական հինգ վանդակներից յուրաքանչյուրում գրել մեկ թվանշան: Առաջադրանքի պատասխանը կարող է լինել 0-ից 99999-ը ոչ բացասական ամբողջ թվերից որևէ մեկը: Օրինակ՝ 65-րդ առաջադրանքի պատասխանը 12210 է, 66-րդինը՝ 1200, 67-րդինը՝ 15:

Գնահատման չափանիշը: Լիարժեք ճիշտ պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր, սխալ, թերի պատասխանի կամ պատասխանի բացակայության դեպքում միավոր չի տրվում:

3. Պնդումների փունջ

Կառուցվածքը: Որևէ թեմայի վերաբերյալ տրվում է 6 պնդում, որոնցից յուրաքանչյուրին հնարավոր է տալ երեք տիպի պատասխան՝ «Ճիշտ է», «Սխալ է» կամ «Չգիտեմ»: Այս առաջադրանքից հնարավոր է վաստակել առավելագույնը 6 միավոր:

Նմուշ: 70. ՀՀ կլիմայի վերաբերյալ տրված պնդումներից որո՞նք են ճիշտ կամ սխալ:

- 1) Հանրապետության տարածքը արևադարձային կլիմայական գոտում է:
- 2) Տարվա տաք կեսին գերիշխում են Իրանական բարձրավանդակից թափանցող արևադարձային օդային զանգվածները:
- 3) Տարվա ընթացքում առավելագույն տեղումները լինում են նոյեմբեր-դեկտեմբեր ամիսներին:

- 4) Տարվա ընթացքում ամենաշատ ամպամած օրերը լինում են Գեղարքունիքի մարզում (Մարտունի):
- 5) ՀՀ-ում ամենաշատ տեղումներ լինում են Արագած և Կապուտջուղ լեռնագագաթներին:
- 6) Տարվա ցուրտ ժամանակահատվածում միջլեռնային գոգավորություններում դիտվում է ջերմաստիճանային շրջադասություն (ինվերսիա):

Ձևաթղթի լրացման կարգը: Պատասխանների ձևաթղթում պնդումների փնջի յուրաքանչյուր պնդման համարի ներքևում տրված է երեք վանդակ: Տրված պնդման պատասխանը գտնելուց հետո անհրաժեշտ է դրան համապատասխանող վանդակում դնել «X» նշանը:

Օրինակ՝ 70-րդ առաջադրանքը պնդումների փունջ է և յուրաքանչյուր պնդման համար ընտրված պատասխանը լրացվում է հետևյալ ձևով՝

70	1	2	3	4	5	6
ճիշտ է	☐	☒	☐	☐	☒	☒
Սխալ է	☒	☐	☒	☒	☐	☐
Չգիտեմ	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Գնահատման չափանիշը

Յուրաքանչյուր պնդման դիմաց ճիշտ նշված «Ճիշտ է» կամ «Սխալ է» պատասխանի համար տրվում է մեկ միավոր: Յուրաքանչյուր սխալ նշված «Ճիշտ է» կամ «Սխալ է» պատասխանի համար առաջադրանքին տրվելիք միավորներից հանվում է մեկ միավոր: «Չգիտեմ» պատասխանի համար միավոր չի տրվում և չի հանվում: Եթե առաջադրանքի 6 պնդումներից ստացված միավորների գումարը դրական է, այն համարվում է այդ առաջադրանքի գնահատականը: Հակառակ դեպքում, այսինքն՝ երբ միավորների գումարը 0 կամ բացասական թիվ է, առաջադրանքի գնահատականը կլինի 0: Այսպիսով՝ գնահատվում է ոչ թե ամեն մի պնդում առանձին, այլ առաջադրանքն ամբողջությամբ:

Ձևաթղթում տրված է սխալ նշված պատասխանն ուղղելու 5 հնարավորություն, որից 2-ը՝ ընտրովի պատասխանով առաջադրանքների, 2-ը՝ կարճ պատասխանով առաջադրանքների, իսկ 1-ը՝ պնդումների փնջի համար:

Եթե անհրաժեշտ է փոխել սխալ նշված պատասխանը ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում, ապա դաշտի վերևի հորիզոնական վանդակներում պետք է գրվի առաջադրանքի համարը, իսկ նրանից ներքև գտնվող սյունակի համապատասխան վանդակներից մեկում դրվի «X» նշանը:

	3	2
1		
2		
3	X	
4		

Մխալ նշված պատասխանը կարճ պատասխան պահանջող առաջադրանքներում փոխելու դեպքում հորիզոնական առաջին երկու վանդակներում գրվում է առաջադրանքի համարը, որից հետո հաջորդ հինգ վանդակներում լրացվում է պատասխանը:

6	2	1	3	5		
---	---	---	---	---	--	--

Պնդումների փնջի սխալ նշված պատասխանը փոխելու դեպքում ուղղման դաշտի հորիզոնական վանդակներում պետք է գրել առաջադրանքի համարը և պնդման համարը, իսկ նրանից ներքև ճիշտ պատասխանին համապատասխանող վանդակում դնել «X» նշանը:

	7	0	2
Ճիշտ է			
Մխալ է	X		
Զգիտեմ			

3. ԹԵՄԱՏԵՐՈՒՄ ՆԵՐԱՌՎԱԾ ՇՏԵՄԱՐԱՆԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱԴՐԱՆՔՆԵՐԻ ՏՎՅԱԼՆԵՐԻ ՀՆԱՐԱՎՈՐ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ

Քննական թեստերում շտեմարանային առաջադրանքները կարող են ներառվել մասնակի փոփոխություններով՝ պահպանելով առաջադրանքի տեսակը և կառուցվածքը: Մասնավորապես կարող են փոփոխվել առաջադրանքում առկա թվային տվյալները:

Շտեմարանային առաջադրանքի և դրա փոփոխված տարբերակի նմուշօրինակ.

Շտեմարանային առաջադրանք.

Եթե քարտեզի թվային մասշտաբը 1 : 2 500 000 է, ապա դրա անվանական մասշտաբը կլինի.

- 1) 1 սմ - ում՝ 2,5 կմ
- 2) 1 սմ - ում՝ 250 կմ
- 3) 1 սմ - ում՝ 250 մ
- 4) 1 սմ - ում՝ 25 կմ

Փոփոխված տարբերակ.

Եթե քարտեզի թվային մասշտաբը 1 : 6 000 000 է, ապա դրա անվանական մասշտաբը կլինի.

- 1) 1 սմ - ում՝ 60 կմ
- 2) 1 սմ - ում՝ 60 մ
- 3) 1 սմ - ում՝ 600 կմ
- 4) 1 սմ - ում՝ 6 կմ

Նման փոփոխություններ հնարավոր են նաև մյուս կառուցվածքային տեսակների առաջադրանքներում:

4. ԹԵՍՏԱՅԻՆ ԱՌԱՋԱՂԴԱՆՔՆԵՐՈՒՄ ԸՆԴԳՐԿԱՍԾ ՆՅՈՒԹԸ

Թեստը պարունակում է աշխարհագրության դպրոցական ծրագրի բաժինները՝ հետևյալ **մոտավոր** համամասնություններով.

Հ/Հ	«Աշխարհագրություն» առարկայի հիմնական բաժինները	Մոտավոր մասնաբաժին (%)
1.	Ընդհանուր տեղեկություններ Երկիր մոլորակի մասին	9%
2.	Աշխարհագրական թաղանթ	18%
3.	Մայրցամաքներ և օվկիանոսներ	15%
4.	Հասարակական աշխարհագրություն: Աշխարհ	15%
5.	Տարածաշրջաններ և երկրներ	18%
6.	Հայաստանի աշխարհագրություն	18%
7.	Բնություն-հասարակություն փոխհարաբերությունները, մարդկության համամոլորակային հիմնախնդիրներ	7%

ՊԱՏԱՍԽԱՆՆԵՐԻ ՁԵՎԱԹՈՒՂԹ

2017թ. միասնական քննություն
Պատասխանների ձևաթուղթ
Աշխարհագրություն

ԾԳԷՔ ուշադիր

- Լրացրե՛ք միայն սև գելային գրիչով:
- Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներում և պնդումների փնջերում Ձեր ընտրած տարբերակի համարին համապատասխանող վանդակում դրե՛ք X նշանը (փլեճույն պլանակի մեկից ավելի վանդակներում զանկացած նշում կհամարվի սխալ):
- Թվերը գրե՛ք հետևյալ տեսքով՝ 1 2 3 4 5 6 7 8 9 0

0 5

ԹԵՍՏ №

1

2

3

4

Ընտրովի պատասխանով առաջադրանքներ

Պատասխանի համարը	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	1	
	2																					2
	3																					3
	4																					4
		21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	

Պատասխանի համարը	1																				1
	2																				2
	3																				3
	4																				4

Պատասխանի համարը	1	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	1
	2																2
	3																3
	4																4

Կարճ պատասխանով առաջադրանքներ

Կարճ պատասխան	56					60					63					66				
	57					61					64					67				
	58					62					65					68				
	59																			

Պնդումների փունջ

69

1	2	3	4	5	6
Ճիշտ է					
Սխալ է					
Չգիտեմ					

Միավ նշված պատասխանները փոխելու տեղը

Ընտրովի	Կարճ	Պնդ. փունջ
1		Ճիշտ է
2		Սխալ է
3		Չգիտեմ
4		

70

1	2	3	4	5	6
Ճիշտ է					
Սխալ է					
Չգիտեմ					

Արտագրե՛ք այս նախադասությունը՝

Շանթիմ և՛ քննությունը կարգվի: